

NOVEMBER 1961 HÄFTE 9

Social- medicinsk tidskrift

TRETTIOÅTTONDE ÅRGÅNGEN

Många järn i elden

Aldrig någonsin tidigare har en så intensiv reform- och planläggningsverksamhet förekommit som för närvarande inom mycket vidlyftiga socialmedicinska samhällsområden.

Efter genomförande av den obligatoriska sjukförsäkringen har en viss anpassning av försäkringen till gjorda erfarenheter redan tidigare skett genom smärre ingrepp, tolkningsbestämmelser och en myckenhet administrativa anvisningar. Sättet för sjukförsäkringens samordning med rehabiliterings- och arbetsvårdsverksamheten med början till försäkringens inkoppling även på förebyggande verksamhet har anvisats. De ömsesidiga förutsättningarna för ett genomförande av rekommendationerna saknas dock i stor utsträckning alltjämt. Yrkesskadeförsäkringens sammankoppling med den allmänna sjukförsäkringen är nu föremål för ytterligare och sannolikt slutlig översyn. Denna sker i skuggan av den största förvaltningsfusion som kunnat tänkas inom socialförsäkringsområdet. Genom två utredningar om socialförsäkringens administration och om förtidspensionering och sjukpenningförsäkring, som genom redan fattade del-

beslut designerats att i huvudsak genomföras, försvinner lokalsjukkassorna som juridiska personer, likaså de lokala pensionsnämnderna, samtidigt som Pensionsstyrelsen och Riksförsäkringsanstalten uppgår i Riksförsäkringsverket. Detta centrala verk kommer att vara högsta administrerande myndighet för såväl den allmänna sjukförsäkringen som för den allmänna pensioneringen. Samtidigt med att denna totalfusion genomföres avses de skilda försäkringsformernas former kontinuerligt och utan språng övergå i varandra. Även om föresatserna härvidlag är goda, finnes många fällor och stötestenar att undvika.

Den tid som utmätts för realiserande av de omfattande planerna är kort. En del av de födslovändor som är att förutse kommer att drabba sjukvården, även om den stora reformen, när den övervunnit svårigheterna, kommer att medföra praktiska lättnader. Och sjukvården befinner sig under tiden i ett krisläge som i sin tur framtvingat en lång rad utredningar sedan tio år tillbaka utan att vi ännu sett någon ljusning. I stället har krisen förvärrats.

Man har stirrat sig blind på läkarbristen som enda orsak till allt ont. Utbyggnaden av läkarutbildningskapaciteten som skett och som ytterligare påskyndas, hotar att ge oss en myckenhet läkare med en kunskapsstandard, vars tillräcklighet kan ifrågasättas. Detta har beslutats men de läkare som finns överanstränges därför att det saknas sjuksköterskor och andra medarbetare. De måste också hjälpa äldre och långtidssjuka, för vilka vårdmöjligheterna är helt otillräckliga. Ändå har läkarna i snart tio år bönat för detta klientel lika väl som för de sinessjuka.

Kraftiga insatser görs dock nu för de mentalsjuka. Även lasaretsorganisationen expanderar. Men sjuksköterskefrågan är olöst och långtidsvården, som så länge pockat på åtgärder tycks vara fastlåst i sin otillräcklighet.

I dagens katastrofläge har en snabbutredning tillsatts för att komma till rätta med sjuksköterskebristen. Det är i sista stund. Utredningen bör först ta hand om huvudmännen som alltför visar den obotfärdiges förhinder emot en rejäl

lönelyftning. Det är sjuksköterskorna det gäller nu! Även andra grupper är underbetalda men behöver inte åka snålskjuts på dem.

Fördelningen av arbetsuppgifterna mellan sjuksköterskor och underställd personal ser ut att kunna ske ungefär efter de riktlinjer som den Thapperska utredningen anvisar.

Just nu föreligger slutligen också proposition till riksdagen om överförande av provinsialläkarna till landstingen. Detta ärende var märkligt nog det första ÖHS-kommittén tog itu med. "Reformen", som så hett åstundats av statliga företrädare (men knappast av landstingen), löser inte utan försvårar tyvärr krisen inom sjukvården. Läkarna har stått oförstående och gör det alltför, trots att de till sist fogat sig efter påtryckningarna. Framtiden beror i detta som i så många andra stycken av landstingen. Det är synnerligen angeläget att förutsättningarna för deras övertagande av nya stora förvaltningsuppgifter grundligt prövas och att landstingens åldriga arbetsformer snarast möjligt anpassas för de ökade kraven.

Prenumerera NU på

Socialmedicinsk tidskrift 1962

●	Helår	kr. 20:—
●	Halvår	„ 10:—
●	Studentprenumeration, helår	„ 10:—
●	Kollektivprenumeration (minst 25 ex.) helår	„ 16:50

Postgiro 11 79 - Villagatan 5 - Stockholm Ö